

10.2.4 Dorpsperspectief

Bilderdam

10.2.4.1 Aan de rand, in balans

Mensen omschrijven Bilderdam als “pittoresk” “schilderachtig” en “een taartrandje oud land”. Nou is dit dorpje aan de Drecht niet alleen “idyllisch”, maar heeft het ook een unieke ligging. Het ligt namelijk op een punt waar twee provincies en drie gemeenten elkaar ontmoeten, al denken de inwoners zelf niet snel aan dit soort officiële grenzen. Nee, zij roemen het kleine dorp - met officieel blauw plaatsnaambord ondanks de provinciale richtlijnen - vanwege het “veilige”, “vriendelijke” en “vrije” (als in: zelfstandige/ onafhankelijke) karakter.

“De oprijlaan [van thuis] begint zodra je uit de drukte van Kudelstaart en Leimuiden komt.” Een uitspraak die aansluit bij de rust en ruimte van de omgeving. Er lijkt een gezonde mix te zijn van families met diepe wortels in de landbouw en nieuwe aanwas. Want de mensen zijn over het algemeen tevreden (misschien zelfs wel trots). Zij waarderen de gemoedelijke omgang en sociale controle en wonen graag in Bilderdam.

10.2.4.2 Bebouwing

In de 15e eeuw werd nabij de brug van Bilderdam - de naam zegt het al - een dam opgeworpen. Dit gebeurde door de stad Haarlem, ‘om de vaarweg via dit water en de Aar naar de Oude Rijn onbruikbaar te maken voor Amsterdam in de concurrentiestrijd om de binnenvaart’. Later zou een schutsluis volgen, een pontje, een houten brug en een ijzeren brug voordat uiteindelijk de huidige Bilderdamse brug in dienst werd genomen.

“Het dorpje aan de Drecht is uniek gelegen: op een punt waar twee provincies en drie gemeenten elkaar ontmoeten.”

De bebouwing heeft zich van oudsher geconcentreerd om wat dus ooit begon als een dam. Zo was er altijd al een nadrukkelijke binding met het water. In de loop van de tijd zijn er meer woningen gekomen in het woonlint, maar is het dorp niet wezenlijk uitgebreid.

De huidige inwoners vinden dat we deze trend van meer woningen binnen bestaand stedelijk gebied kunnen voortzetten. Daarbij lijkt sanering van de laatste (agrarische) bedrijfspcelen in de toekomst wenselijk. De inwoners vinden een verlenging van het lint en hoogbouw onwenselijk, al hopen zij wel dat lokale jongeren in de toekomst een betaalbare woning kunnen vinden. Op dit moment kunnen die jongeren onmogelijk concurreren met ‘expats’ en andere mensen ‘van buiten’.

10.2.4.3 Ruimtelijke uitdagingen

De ruimtelijke uitdagingen in de landelijke dorpen van de gemeente zijn ook van toepassing op Bilderdam. Buiten de stagnerende, scheve woningmarkt merkt Bilderdam de invloed van de landbouwtransitie, het verdwijnen van de (schaarse) lokale economie en de achteruitgang van de biodiversiteit.

De volgende vier zaken springen er tot op zekere hoogte uit voor Bilderdam:

- ◆ inwoners maken zich zorgen over de grootschalige aanpak van het opwekken van duurzame energie (horizonvervuiling);
- ◆ het verkeer houdt hen bezig, met name hoge snelheden en 'aso-gedrag' op de weg en op het water, zwaar verkeer, Schiphol en de drukte rondom de brug;
- ◆ er zijn verschillende geluiden te horen over recreatie (mensen ervaren het als thema dat het dorp iets oplevert, maar ook iets kost);
- ◆ soms missen mensen een aantal voorzieningen (geen openbaar vervoer bijvoorbeeld), maar de vitaliteit van het dorp heeft er niet ernstig onder te lijden.

10.2.4.4 Karakter

Inwoners "lopen niet de deur bij elkaar plat" maar "kijken wel naar elkaar om". In Bilderdam komt het in essentie daarop neer. Het sociale karakter van het dorp - voor zover dit tijdens de dorpenoer was te belichten³ - toont weinig verrassingen, al wijzen cijfers op een bovengemiddeld hoge veerkracht (mensen kunnen onder andere goed omgaan met tegenslag en zijn in staat om oplossingen te vinden in moeilijke situaties). Waardoor dit precies komt, is niet direct duidelijk.

Mensen die in Bilderdam wonen kiezen 'vrijwillig' voor de rust, niet voor de continue drukte en bedrijvigheid van de bebouwde omgeving. Toch is er zeker ook bedrijvigheid en daar is de ijsclub vaak verantwoordelijk voor. Zo'n beetje iedereen in oud- en nieuw-Bilderdam is lid en hoewel er de laatste jaren weinig viel te schaatsen, blijven de jaarlijkse vergadering, het schaatsuitje en de dorpsbarbecue bruisende sociale aangelegenheden.

³28 mensen waren aanwezig op de avond van de dorpenoer. Daarmee had Bilderdam het hoogste opkomstpercentage, namelijk: 28%.

"Zij die in Bilderdam wonen kiezen voor de rust, niet voor de continue drukte en bedrijvigheid van de bebouwde omgeving."

10.2.4.5 Sociaal-maatschappelijke uitdagingen

Duidelijk is wel dat het dorp vergriest en aan levendigheid verliest. Dit komt deels doordat jongeren noodgedwongen vertrekken en degenen die wél een huis in Bilderdam kunnen veroorloven, vaak ouder zijn. Volgens sommigen is dat een bedreiging, voor weer anderen lost zo'n probleem zich uiteindelijk vanzelf op.

Minder positieve ontwikkelingen vinden inwoners het vertrek van de vaste brugwachter en het niet weten wat de hulpvraag is onder burens (ondanks de "sociale controle" en "oplettendheid"). Buiten dat lijkt het erop dat de mensen in Bilderdam vooral tevreden zijn. De inwoners willen vooral behouden wat ze nu hebben, net als in de andere dorpen is aangegeven.

